

április 20-án politikai nyilatkozatot tett. A hazai és külföldi náciik kegyeit elnyerendő, ezúttal túlment a zsidókérdés szociális keretein, és megemlítette, hogy Magyarországon a zsidókérdés megoldása érdekében kívánatosnak látszik mintegy 800 000 zsidó „kiutasítása”. Nyomban hozzátette azonban, elődeinek nyomdokaiban maradvá, hogy ez természetesen csak távlati cél, amelynek teljesítése a háború utánra marad.¹⁶

Kállay az antiszemitizmus „civilizált” változatát vallotta, álláspontja az volt, hogy a zsidókat fokozatosan kell kiszorítani az ország gazdasági, társadalmi és kulturális életéből. S ha eltekintünk a zsidó munkaszolgálatosokkal szemben Ukrajnában és Borban elkövetett kegyetlenkedésektől, amelyek nem az ő közvetlen hatáskörébe tartoztak, akkor meg kell alapítanunk, hogy miniszterelnöksége idején a zsidókkal szemben tömeges fizikai erőszakot nem alkalmaztak. De részint saját politikai céljai érdekében, részint pedig azért, hogy a németek kedvében járjon, Kállay alaposan megnehezítette a zsidók életét jogi, társadalmi és gazdasági szempontból egyaránt, s eltúrta a féktelen antiszemita propagandát és uszítást, ami végül is a náciik malmára hajtotta a vizet az ország megszállása idején.

Belül és az ország határain túlról nagy nyomás nehezedett rá, és saját pártjának jobbszárnya is folyvást szorongatta, így Kállay kénytelen-kelletlen újabb törvényeket hozatott a zsidók ellen,¹⁷ egész sor zsidóellenes politikai nyilatkozatot tett, és azt is engedélyezte, hogy több ezer zsidó munkaszolgálatost adjanak át a németeknek, akik a bori rézbányákba kerültek (lásd a 10. fejezetet), továbbá több tízezer munkaszolgálatost hurcoljanak ki Ukrajnába.

A Kállay-kormány működésének első négy hónapja után, az általa foganatosított intézkedések láttán Jagow azt jelentette Ribbentropnak, hogy a miniszterelnök hű a Harmadik Birodalomhoz. Sőt még azt is megállapította, hogy „a zsidókérdésben keményebb az álláspontja, mint amilyet az elődei elfoglaltak”¹⁸.

1942 júniusában már gőzerővel haladt az európai zsidóság módszeres kiirtása. A náci uralom alá került Európából szakadatlanul gördültek a deportálónatok a lengyelországi megsemmisítőtáborok felé. A tervek között szerepelt a magyar földön élő, majdnem egymillió zsidó bevonása is a végleges megoldás programjába. Jagow értékelésén felbuzdulva, a náciik próbára akarták tenni Kállayt, meg akarván bizonyosodni afelől, hogy valóban olyan megbízható-e, amilyennek Jagow lefestette, s a zsidókérdést tekintették a próbakőnek. Azonnali hangos és összehangolt kampányba kezdtek, minden lehetséges oldalról nyomást gyakoroltak rá, hogy ideológiájukból eredő végcéljukat elérjék. Hivatalos politikai és diplomáciai csatornákon keresztül azzal a követeléssel bombázták, hogy a magyar kormány haladéktalanul zárkózzék fel és al-